

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Autoalan green deal –sopimuksen väliarviointi, kaudelta 11/2018 – 06/2023 (tiivistelmä)

Sisällys

1. Sopimuksen tausta ja tarkoitus	3
2. Toteutetut toimenpiteet	3
3. Saavutetut tulokset.....	8
4. Johtopäätökset ja suositukset.....	9
4.1. Suositukset uusista toimenpiteistä.....	9

LUKIJALLE

Väliarvioinnit ovat keskeinen elementti ympäristöministeriön vapaaehtoisten sopimusten toimintamallissa (green deal –sopimukset), joilla arvioidaan sopimuksen tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista asiantuntijoiden toimesta. Arviointien lisäksi sopimuksen ohjausryhmä seuraa vuosittain mahdollisten poikkeamien havaitsemiseksi toimenpiteiden toteutumista ja sitoumuksen tehneiden yritysten raportointia.

Ensimmäiset väliarvioinnit on toteutettu keväällä 2023, joista ensimmäisenä julkaistaan työkonealan sopimuksen väliarvioinnin tiivistelmä. Väliarvioinnissa tarkastellaan tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta ja saavutettua tulosta sopimuskauden aikana tehtyjen raportointien avulla, sekä arvioidaan myös sopimuksen tavoitteiden toteutumista loppukauden aikana.

Toimintaympäristön muutosten analysointi kuuluu myös väliarviointiin, kuten myös ehdotukset lisätoimenpiteiksi ja mahdollisiksi uusiksi tavoitteiksi. Väliarvioinneissa myös arvioidaan ohjauskeinon toimivuutta ja esitetään toimintamalliin vaikuttavuutta edistäviä muutosehdotuksia.

Arviointi voidaan toteuttaa eri tavoilla, kuten ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta, asiantuntija työryhmänä tai opinnäytetyönä.

Autoalan green deal –sopimuksen väliarviointi on toteutettu asiantuntija työryhmänä (2/2023 – 06/2023), joka koostui Ympäristöministeriön (Magnus Cederlöf ja Salla Koivusalo) ja Liikenne- ja viestintäministeriön (Saara Jääskeläinen) sekä Autoalan tietokeskuksen edustajista (Hanna Kalenoja).

Green deal –sopimusten elinkaari ja väliarvioinnin tekeminen osana toimintamallia kuva

Salla Koivusalo
Joulukuu 2023

1. Sopimuksen tausta ja tarkoitus

Autoalan green deal -ilmastosopimuksen valmistelu aloitettiin keväällä 2018 ja sopimus allekirjoitettiin marraskuussa 2018. Sopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun asti. Sitoumuksia alettiin vastaanottaa huhtikuussa 2019, kun sitoumus2050-alustalle oli tehty tarvittavat muutokset green deal -sitoumusten tallentamista ja muokkaamista varten.

Autoalan green dealin tavoitteeksi asetettiin uusien autojen energiatehokkuuden paraneminen, vaihtoehtoisten käyttövoimien ja biopolttoaineiden osuuden lisääminen sekä autokannan keski-ikä ja romutusikä kehityksen kääntäminen alenevaksi.

Autoalan green deal -sopimuksella on sovittu niistä tavoitteista, joita keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta nostettiin autoalan ja valtion yhteisiksi tavoitteiksi ja jotka tukevat liikenteelle asetettujen hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteita, ajoneuvojen energiatehokkuuden parantumista sekä liikenteen korkeaseosbiopolttoaineiden ja muiden vaihtoehtoisten käyttövoimien yleistymistä koskevien tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi sopimuksella sovittiin valtion ja autoalan vapaaehtoisista toimenpiteistä, jotka tähtäävät sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen.

Sopimuksen ensimmäinen määrällisiä tavoitteita koskeva vuosi on 2019. Sopimuksen tavoitteeksi asetettiin vuonna 2018 seuraavat yleistavoitteet:

- vähentää ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräisiä hiilidioksidipäästöjä vähintään 4 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018)
- lisätä korkeille biopolttoaineosuuksille soveltuvien autojen osuutta autokannassa (erityisesti raskaassa kalustossa)
- edistää muiden vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien autojen yleistymistä siten, että niiden osuus ensirekisteröinneistä kasvaa yhteensä vähintään 25 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä
- alentaa autokannan keski-ikää ja henkilöautojen keskimääräistä romutusikää 1,5 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018).

Tavoitteisiin kirjattiin lisäksi, että sopimuskauden aikana selvitetään mahdollisuutta valmistella ja sisällyttää sopimukseen myös uusien kuorma- ja linja-autojen päästöjen vähentämistä koskevat tavoitearvot, kun EU-lainsäädännön mukainen hiilidioksidipäästöjen monitorointi käynnistyy niiden osalta vaiheittain vuodesta 2019 alkaen.

2. Toteutetut toimenpiteet

Ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö

Ministeriöt ovat edistäneet käytettävissään olevin keinoin erilaisia autokannan nuorentamiseen tähtääviä toimenpiteitä mm 3:lla romutuskampanjalla.

Ministeriöt edistävät käytettävissään olevin keinoin vähäpäästöisten autojen ja korkeaseosbiopolttoaineita ja muita vaihtoehtoisia käyttövoimia käyttävien autojen yleistymiseen liittyviä toimenpiteitä (esimerkiksi erilaisiin hankintakannusteisiin tai muuhun taloudelliseen ohjaukseen liittyvät toimenpiteet, vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfraa koskevien tietojen ylläpitäminen ja koostaminen) -> EU vaikuttaminen, hankintatuet, verotus ja ohjelma tieliikenteen uusien polttoaineiden jakeluinfran kehittämiseksi Suomessa vuoteen 2035

Ministeriöt ovat selvittäneet ja toteuttaneet toimia, jotka edistävät vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien esittely- ja sijaisautojen yleistymistä autoliikenteessä. Sähkökäyttöisten esittelyautojen hankintaa on välillisesti tuettu sähköautojen hankintatukikausien aikana (2018–2021 ja 2022) siten, että hankintatukea on voinut hakea myös sellaiseen autoon, joka on ollut autoverottomassa esittelykäytössä ennen ensirekisteröintiä.

Ministeriöt ovat osallistuneet kuluttaja- ja yritysviestintää koskevan materiaalin tuottamiseen sekä informaatio-ohjaukseen mm <https://www.ilmastopaneeli.fi/autokalkulaattori/>

Ministeriöt ovat edistäneet uuden ja vähäpäästöisen kaluston käyttöä julkisella sektorilla hankintoja koskevaa ohjeistusta ja lainsäädäntöä kehittämällä. Laki ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista (740/2021) tuli voimaan elokuussa 2021. Lailla pannaan täytäntöön puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämisestä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1161 & soteuudistus 2023. Toimeenpanon neuvontaa on toteutettu KEINO-osaamiskeskuksen toimesta.

Ministeriöt ovat osallistuneet mukaan päästövähennystoimien kohdentamista koskevien taustaselvitysten toteuttamiseen (Fossiilittoman liikenteen tiekartta ja HEETRA).

Ministeriöt ovat seuranneet sopimuksen tavoitteiden saavuttamista -> ensimmäinen seurantakierros toteutettiin vuonna 2019. Toinen seuranta toteutettiin koronapandemian ja muiden poikkeuksellisten tapahtumien vuoksi vasta vuonna 2023.

Autoalan Keskusliitto ja Autotuoajat ja -teollisuus ry

- Jäsenviestintä
 - Neuvontaa
 - Sähköautoillen –portaali
 - Käyttövoimaopas
 - kierrätysopas
- Taustaselvitykset ja päästövähennystoimenpiteiden edistäminen
 - Käyttövoimaennusteet
 - Autoalanilmastostrategian päivitys

Sitoumuksen tehneet yritykset

Vuoden 2022 lopussa autoalan green deal -sitoumuksen oli tehnyt 19 yritystä, jotka edustivat henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen maahantuontia, jälleenmyyntiä, huoltoa ja leasingiä sekä autojen rahoitusalaa. Yritykset edustavat noin 40 prosenttia henkilö- ja pakettiautojen jälleenmyyntivolyymistä, hieman alle puolta uusien henkilöautojen maahantuonnista ja noin puolta uusien kuorma-autojen maahantuonnista ja jälleenmyynnistä.

Taulukko 2.1 Green deal -sitoumuksen laatineet yritykset ja niiden edustamat toimialat.

yritys	toimiala
ALD Automotive Oy	Henkilö- ja pakettiautojen leasing
Autokeskus Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Autokilta Oy	Henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Autosalpa Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Bilia Oy Ab	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Hedin Automotive Oy (aikaisemmin Laakkonen Autokonserni)	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Herz Autovuokraamo	Henkilö- ja pakettiautojen vuokraus
Hämeen Autovaruste Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
LähiTapiola Rahoitus Oy	Ajoneuvojen rahoituspalvelut

K Auto Oy	Henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen maahantuonti, vähittäiskauppa, leasing sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Keskusautohalli Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Metro-Auto Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
NF Fleet	Henkilö- ja pakettiautojen leasing
Pörhön Autoliike Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Scania Suomi Oy	Kuorma-autojen maahantuonti, vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Toyota Tsusho Nordic Oy	Henkilö- ja pakettiautojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Veho Oy Ab	Henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen maahantuonti ja vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Volvo Car Finland Oy Ab	Henkilöautojen maahantuonti, vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta
Wetteri Oy	Henkilö-, paketti- ja kuorma-autojen vähittäiskauppa sekä huolto- ja korjaamotoiminta

Taulukossa 2 on esitetty yritysten valitsemat toimenpiteet ja niille valitut mittarit. Yleisimpiä valittuja toimenpiteitä ovat sähköautojen latauspisteiden toteuttaminen, kuluttajille ja yritysasiakkaille suunnatun informaation jakaminen vähäpäästöisistä ajoneuvoista ja vaihtoehtoisista käyttövoimista sekä vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien ajoneuvojen pitäminen esittelyautoina ja huollon sijaisautoina.

Taulukko 2.2 Sopimukseen liittyneiden yritysten valitsemat toimenpiteet ja mittarit.

Toimenpide	Mittari	Yritysten määrä
1. Kuluttajille ja yritysasiakkaille suunnatun informaation jakaminen	Esitteet (myös sähköiset) jaossa asiakkaille (toteutunut/ei toteutunut)	7

vähäpäästöisistä ajoneuvoista, biopolttoaineista ja muista vaihtoehtoisista käyttövoimista	Kampanjat ja tapahtumat (toteutunut/ei toteutunut)	7
	Myyjäkoulutukseen osallistuneet henkilöt (määrä)	3
	Energiamerkintöjen hyödyntäminen informaatiossa (toteutunut/ei toteutunut)	1
2. Kuluttajille ja yritysasiakkaille suunnatun informaation jakaminen vaihtoehtoisten käyttövoimien jakeluinfrastrassa, sähköautojen latausverkostosta ja latauspaikkojen kiinteistökohtaisista toteutusvaihtoehdoista	Esitteet (myös sähköiset) jaossa asiakkaille jakeluinfrastrassa ja sähköautojen latauspisteiden hankintatavoista (toteutunut/ei toteutunut)	3
	Kampanjat ja tapahtumat (toteutunut/ei toteutunut)	2
	Myyjäkoulutukseen osallistuneet henkilöt (määrä)	0
3. Auton hiilidioksiditasetta koskevan laskelman sisällyttäminen osaksi autosta tehtävää tarjousta ja yritysasiakkaille tehtävää autoetulaskelmaa	Kotitalouksille tehtyihin tarjouksiin liitetyt laskelmat, laskelman sisältävien tarjousten prosenttiosuus kaikista tehdyistä tarjouksista (määrä)	0
	Yritysasiakkaille tehtyihin tarjouksiin liitetyt laskelmat, laskelman sisältävien tarjousten prosenttiosuus kaikista tehdyistä tarjouksista (määrä)	0
	Kotitalouksille tehtyihin tarjouksiin liitetyt laskelmat (toteutunut/ei toteutunut)	1
	Yritysasiakkaille tehtyihin tarjouksiin liitetyt laskelmat (toteutunut/ei toteutunut)	1
4. Informaation jakaminen romuajoneuvojen vastaanotto- ja kierrätysjärjestelmästä	Auton kierrätysohje jaossa asiakkaille (toteutunut/ei toteutunut)	5
	Lähimpiin vastaanottopaikkoihin opastaminen (toteutunut/ei toteutunut)	1
	Palvelu, jossa liike romuttaa auton asiakkaan antamalla valtakirjalla (toteutunut/ei toteutunut)	0
5. Vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien ajoneuvojen pitäminen esittelyautoina ja huollon sijaisautoina	Sähkökäyttöiset esittelyautot (määrä)	7
	Sähkökäyttöisten esittelyautojen prosenttiosuus kaikista esittelyautoista (määrä)	5
	Sähkökäyttöisten esittelyautojen koeajajat (määrä)	1
	Kaasukäyttöiset esittelyautot (määrä)	2
	Kaasukäyttöisten esittelyautojen prosenttiosuus kaikista esittelyautoista (määrä)	0
	Kaasukäyttöisten esittelyautojen koeajajat (määrä)	1
	Sähkökäyttöiset huollon sijaisautot (määrä)	2
	Sähkökäyttöisten huollon sijaisautojen osuus kaikista huollon sijaisautoista (määrä)	3
	Sähkökäyttöisten huollon sijaisautojen asiakkaat (määrä)	0
	Kaasukäyttöiset huollon sijaisautot (määrä)	0
	Kaasukäyttöisten huollon sijaisautojen prosenttiosuus kaikista huollon sijaisautoista (määrä)	0
	Kaasukäyttöisten huollon sijaisautojen asiakkaat (määrä)	0

	Lähtötason selvittäminen vähintään yhden määrällisen mittarin lisäämiseksi toimenpiteelle myöhemmin (toteutunut/ei toteutunut)	
6. Sähköautojen latauspaikkojen rakentaminen yrityksen omiin toimitiloihin ja muiden vaihtoehtoisten tai uusiutuvien polttoaineiden tankkausasemien toteutukseen osallistuminen	Asiakkaalle tarkoitetut tai julkiset latauspaikat (määrä)	8
	Esittelyautojen, huollon sijaisautojen ja yrityksen työntekijöiden autojen latauspaikat (määrä)	7
	Muiden tankkausasemien toteutukseen osallistuminen (esimerkiksi biokaasu, uusiutuva diesel) (toteutunut/ei toteutunut)	0
7. Vaihtoehtoisten käyttövoimien oheispalvelujen ja tarvikkeiden paketointi osaksi palvelua	Koti- tai yrityslatauspisteen tarjoaminen osana sähköauton hankintaa (toteutunut/ei toteutunut)	6
	Kaasunjakelua koskevan sopimuksen tarjoaminen osana auton hankintaa (toteutunut/ei toteutunut)	0
8. Romutuspalkkiokampanjoihin, hankintatukiin tai vastaaviin kampanjoihin osallistuminen	Romutuspalkkion markkinointitoimenpiteet (toteutunut/ei toteutunut)	4
	Yrityksen oma panostus romutuspalkkioon, tuetut autot (määrä)	1
	Muiden hankintatukien markkinointitoimenpiteet (toteutunut/ei toteutunut)	1
	Yrityksen oma panostus hankintatukiin, tuetut autot (määrä)	
9. Muut vähäpäästöisten autojen kysynnän edistämistoimet (Itse määritellyt mittarit)	Uusien myytävien autojen keskimääräinen CO ₂ -päästö on keskiarvoa pienempi	1
	Osallistuminen K Lataus -verkoston latauspisteiden rakentamiseen	1
	Vähäpäästöisten autojen tarjonnan lisääminen vuokra-autokannassa	1
	Päästökompensaatiopalvelu tarjolla	1
	Asiakaskoulutus lataushybridien käyttäjille	1
	Pikalatauspisteiden tarjoaminen asiakkaille	1

3. Saavutetut tulokset

Sopimuskauden aikana ohjausryhmä tekee poikkeamien seurantaan neljällä mittarilla: 1) onko asetetut tulokset saavutettu ja toimenpiteet tehty 2) onko käytävissä riittävät toteuttamisen resurssit 3) onko käytettävissä riittävästi/oikeaa dataa tulosten arviointiin 4) onko yhteistyö sopimusosapuolten kanssa sopimusten tavoitteita edistävää. Samoja seurannan mittareita tarkastellaan väliarvioinnissa. Auto-alan green deal –sopimuksen osalta kaikki neljän poikkeamien seurannan mittaria osoittavat tavoitteiden, tulosten, voimavarojen sekä datan olevan hyvällä tasolla, joten arvioinnissa ei ole huomioitavia poikkeamia.

Päätulokset:

- Tavoite 1: vähentää ensirekisteröityjen henkilö- ja pakettiautojen keskimääräisiä hiilidioksidipäästöjä vähintään 4 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018)
 - TULOS 1: henkilöautojen päästöjen määrä alentunut 14% vuosina 2020 – 2022), pakettiautojen päästöjen määrä alentunut 2,5% vuonna 2021, 5% vuonna 2022 (ei 2018-2020)
- Tavoite 2: lisätä korkeille biopolttoaineosuuksille soveltuvien autojen osuutta autokannassa (erityisesti raskaassa kalustossa)
 - TULOS 2: osuus käytännössä 100%
- Tavoite 3: edistää muiden vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien autojen yleistymistä siten, että niiden osuus ensirekisteröinneistä kasvaa yhteensä vähintään 25 prosenttiin vuoden 2025 loppuun mennessä
 - TULOS 3: ladattavien autojen osuus henkilöautojen ensirekisteröinneistä 2022 38%, täyssähköisten osuus 18 ja lataushybridien n 20 %, kaasautot hieman alle 1 %. Kuorma-autojen osuus 2022 3,2 %(kaasu- tai sähkö) ja linja-autojen 2022 67% (sähkö) ja 2% kaasu
- Tavoite 4: alentaa autokannan keski-ikää ja henkilöautojen keskimääräistä romutusikää 1,5 % vuodessa (ensimmäinen vertailuvuosi on 2018).
 - TULOS 4: Keski-ikä kasvanut vuodesta 2018 alkaen 0,8 vuotta (2022). Romutusikä kasvanut 1,5 vuotta jaksolla 2018 - 2022

4. Johtopäätökset ja suositukset

Sopimuksen tavoitteista suurin osa saavutettu. Väliarvioinnin perusteella kannustetaan sitoutuneita yrityksiä ottamaan uusia toimenpiteitä sekä asettamalla itselleen omia kunniahimoisemmat tavoitteet.